

4708 SAYILI YAPI DENETİMİ HAKKINDA KANUN İLE UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE YAPILMASI İSTENEN DEĞİŞİKLİKLER

1-4708 sayılı yasanın "Yapı Denetim Kuruluşu başlıklı1(ı) maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini öneriyoruz;

"Yapı Denetim Kuruluşu: Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile yapı denetim hizmeti yapan, **ortaklarının tamamı ilgili meslek odasına kayıtlı** mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişiyi"

GEREKÇELER

1-Tüm mühendis ve mimarların meslek odalarına kayıtlı olmaları mecburi hale getirilmelidir.

2-Meslek odaları tarafından, mesleki denetimin kapsayıcı olarak yapılmasına imkân sağlanmalıdır.

2-4708 sayılı yasanın 1(k) maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini öneriyoruz;

"Proje Müellifi: 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu hükümleri dâhilinde, Mühendislik, planlama ve tasarım hizmetlerini yapan ve tasarladığı projenin müelliflik hakkını kazanmış eser sahibi mimar, mühendis ve Şehir Plancısı gerçek kişiyi,

3-4708 sayılı yasanın (11) "Denetçi Mimar ve Mühendis" başlıklı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneriyoruz;

"Proje ve Uygulama Denetçisi a) Son beş yılını, Şantiye Şefi, Proje Müdürü, Kontrol Elemanı/Yardımcı kontrol elemanı, Teknik uygulama sorumlusu, Yapı uygulama Denetçisi olarak çalışmış veya geçmiş mesleki çalışmaları proje ve uygulama denetimi yapabilecek iş deneyimi olduğunu kanıtlayan belgeleri ilgili meslek odası tarafından kabul edilen,

b) Meslek odası tarafından düzenlenen" Proje ve Uygulama Denetçisi" eğitiminde başarılı olmuş ve belge almış, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından da kamu adına bağımsız denetim yapmak üzere görevlendirilen mimar ve mühendisleri"

GEREKÇELER

1-Denetimlerin, mesleki tecrübesi olan, meslek içi eğitimle bilgisini tazelemiş, Yeni teknik ve teknolojik gelişmeleri almış, mesleki ve hukuki mevzuatı bilen Proje ve Uygulama Denetçisi Mühendis ve mimarlar tarafından bağımsız olarak yapılması amaçlanmıştır.

4-4708 sayılı YDH Kanununun 1.nci maddesinin sonuna aşağıda yazılı (n),(o),(p),(r),(s),(t)ve(u) bentlerinin eklenmesini öneriyoruz.

“1(n) **Yapı Denetimi İşi:** Yapı sahibinin yapı ruhsatını aldığı tarih ile iş bitirme raporunun onaylandığı tarih arasında geçen süre de tam gün çalışma ile yapılan ve sürekliliği olan iştir.

“1(o) **Şantiye Koordinasyon Komitesi:** Yapının inşaatı aşamasında, tadilat projesi ile çözülebilecek statik dâhil kusurların, eksiklerin, malzeme değişikliklerinin ve yanlışların yapı kullanma izni verilmesinden önce ruhsata bağlanması koşulu ile bu tür imalatlar Komite kararı alındıktan sonra yapılabilir. Komite kararı olmayan imalatlar yapılmaz.

Koordinasyon Komitesi, proje müellifi, mal sahibi, yüklenici, Şantiye Şefi/Proje Müdürü, Yapı denetim kuruluşu yetkilisi ile ilgili proje ve uygulama denetçilerinden oluşur.

“1(p) **Yapı Denetleme Defteri:** Yapının denetimini üstlenen Yapı Denetim Kuruluşu tarafından denetim hizmet sözleşmesini yaptığı tarihten itibaren Bakanlıkça görevlendirilen Proje ve Yapı Denetçilerine imza mukabili teslim edilen defteri”,

“1(r) **Mevzuat Komisyonu:** Yapı denetimi hakkında yapılacak her türlü mevzuatı hazırlayacak konunun tüm taraflarının temsilcilerinin görevli olduğu Komisyonunu”

“1(s) **Proje ve Uygulama Denetçi Belgesi:** Bu kanunun 1(L)maddesinde belirtilen şartları taşıyan Mühendis ve Mimarlara ilgili meslek odası tarafından verilen belgeyi,

(t) **Denetleme Alanı:** a) İl merkezinde ilçe idari taksimatı olmayan iller ile, İlçelerde Belediye Mücavir alanı içerisinde ruhsata tabi tek veya birden fazla parselde inşa edilecek tek veya birden fazla yapılarda,

b)Merkez ilçesi olan İllerde, Merkez ilçede ve bağılı diğer ilçelerde tek veya birden fazla parsel üzerine inşa edilen ruhsata tabi yapılarda,

c)İl Merkezinde, mülki idari taksimatla ayrılan ilçelerde ve bağılı diğer İlçe Belediyelerinin mücavir alan sınırları içerisinde tek veya birden fazla parsel üzerine inşa edilen yapılarda;

1.Mimar ve İnşaat Mühendisi: Proje ve Uygulama Denetçisi üç yüz altmış bin metrekare (240.000m²)

2.Makine ve Elektrik Mühendisi: Proje ve Uygulama Denetçisi yüz yirmi bin metrekare(120.000m²)

3.İnşaat Mühendisi: Uygulama Denetçisi yüz yirmi bin metrekare(120.000m²)

4.Elektrik Mühendisi: Kontrol Elemanı yüz yirmi bin metrekare(120.000m²)

5.Makine Mühendisi: Kontrol Elemanı altmış bin metrekare(60.000m²)

6.Mimar-İnşaat Mühendisi: Kontrol Elemanı otuz bin metrekare(30.000m²)

1“(u)-Yapı Ruhsatı verilmesi: İlgili idare, yapı ruhsatı verilmesi aşamasında Bakanlıktan (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden) yapının denetimini üstlenecek Yapı Denetim Kuruluşu ile bağılı olduğu meslek odasından kısıtlılığı olmadığına dair belgeli Proje ve Uygulama Denetçilerinin elektronik ortamda belirlenerek bildirilmesini talep eder. Bu bilgilerinde yer aldığı yapı ruhsatını tanzim ederek yapı sahibine imza mukabili teslim edilir.”

5-1(v)-Fenni Mesul:

Proje müellifleri kendileri olsun olmasın;

Yapının yürürlükteki Kanun, imar Planı, ilgili yönetmelik hükümleri,

Türk Standartları, bilimsel Kurallar, teknik şartnameler, Fen, sanat ve sağılık kurallarına ve tüm mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenen ruhsat eki projelerine ve/veya tadilat projelerine göre gerçekleştirilmesini,

Aldıkları eğitime göre denetleyen ve ilgili idareler ile üyesi oldukları meslek odalarına karşı sorumlu olan ilgili meslek mensuplarını,

GEREKÇELER

1-Yasa yapının günlük imalatının her kademesinden proje ve yapı denetçilerini sorumlu tutmaktadır. Bu sorumluluğu taşıyanların bir ay tam gün işinin başında bulunması zorunluluğu vardır. Bu güne kadar yapılan uygulamada bu lazıme uyulmamıştır. Mağduriyetler yaratılmıştır.

2-Yapım sırasında proje tadilatları dâhil, imalat, malzeme seçimi, fen ve sanat kaidelerine, teknik usullerine uygun yapılmayan imalatlar ve işler sebebi ile suçlamalar ve sorumluluklar, cezalara muhatap olunmuştur.

Yasal olarak sorumlu olanların şantiyelerde çıkan sorunları birlikte çözmeleri birlikte sorumluluk almaları amaçlanmıştır.

3-Proje ve Uygulama Denetçilerinin şantiyelerde yaptıkları her denetimlerinin kayıt altına alındığı defter, bu görevlilere verilmek istenmemektedir. Bunun temin edilmesi amaçlanmıştır.

4-Yapı denetimi sistemi ile ilgili yapılacak mevzuatın konunun tarafları ile birlikte çalışılarak yapılması amaçlanmıştır. Bu güne kadar mevzuat tek taraflı çalışma ile yapılmıştır.

5-Proje ve Uygulama Denetçisi belgelerinin, mesleki denetimin yapılabilmesine imkân sağlamak, sürekli meslek içi eğitim verilerek seviyeyi yükseltmek, eğitim almadan denetçi belgesi verilmemesi amaçlanmıştır.

6-Bu gün geçerli olan denetleme alanı işin tabiatı gereği fiili olarak yapılamamaktadır. Yapılar hak ettiği mühendislik ve mimarlık yönünden denetim hakkını alamamaktadır. Denetleme alanı bu güne kadar tek taraflı olarak belirlenmiştir. Mağdur olan taraflar konuyu sürekli yargıya taşımıştır. Denetçiler açısından son derece önemli bir konudur. Denetleme alanının taraflarca belirlenmesi amaçlanmaktadır.

7-Yapı Ruhsatı verilmesi sırasında, yapının denetimini yapacak yapı denetim kuruluşu ile denetçilerinin Bakanlık (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) tarafından belirlenmesi amaçlanmaktadır. Mevcut sistem sağlıklı denetimin yapılmasına imkân vermemektedir. Yüklenicinin

kendisini denetleyecek firmayı belirlemesi, denetimde ihale ile iş alınması mutlaka değiştirilmelidir.

8-3194 sayılı İmar kanununun 28 nci maddesinin tam olarak uygulanmasını sağlamaktır.

6-4708 sayılı yasanın 3 üncü maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarındaki laboratuvar görevlileri ibaresinden sonra gelmek üzere “Şantiye Şefi” ibaresinin eklenmesini öneriyoruz.

GEREKÇELER

Şantiye Şefi, yasada sorumlular arasında gösterilmemiştir. Bu bir eksiklikler. Düzeltmesi amaçlanmaktadır.

7-4708 sayılı yasanın “Yapı Denetim Komisyonları ve Görevleri” başlıklı 4.üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneriyoruz.

“Merkez Yapı Denetim Komisyonu:

Konu ile ilgili Bakanlık Personeli arasından biri başkan olmak üzere Bakanlıkça görevlendirilecek yedi(7) üye ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini temsilen, Mimarlar, İnşaat, Elektrik, Makine Mühendisleri Odaları Yönetim Kurulları tarafından belirlenecek birer üye ile birlikte toplam on bir(11)asıl üyeden oluşur.”

İl Yapı Denetim Komisyonu:

“Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün teklifi üzerine biri başkan olmak üzere, Merkez Yapı Denetim Komisyonunca görevlendirilecek beş(5), üye ile Türk Mühendis ve Mimar Odalar Birliğini temsilen, Mimar, İnşaat, Elektrik, Makine Mühendis Meslek Odaları Yönetim Kurullarının belirleyeceği birer üye ile birlikte toplam dokuz(9) asıl üyeden oluşur.”

GEREKÇELER

1-Yapı denetim sisteminin uygulamaya yönelik kararları Yapı Denetim Komisyonları tarafından alınmaktadır. Bu komisyonda yapı denetim sisteminin omurgasını oluşturan dört meslek odasının asıl üye olarak yer almasının zorunluluk olduğu düşünülmektedir.

2-Ortak görevimiz, ortak işimiz, ortak sorumluluğumuz ile Mühendislik, Mimarlık mesleki iş alanımız olan yapı denetimi konusunda taleplerin karşılanması halinde, Bakanlık ile meslek odaları ve Yapı Denetimi Kuruluşları arasında diyalog, görev ve sorumluluk paylaşımı ile işbirliği artacak, uyumlu bir çalışma dönemine girilmiş olacaktır.

3-Bu başarıldığı takdirde önemli bir sorun çözülmüş olacak, Bakanlık ile meslek odaları arasındaki görüş ayrılıkları ortadan kalkacaktır.

8-4708 sayılı yasanın beşinci(5) maddesinin sonuna aşağıdaki paragrafın eklenmesini öneriyoruz.

“Yapı Denetim Kuruluşlarında görev yapacak “Proje ve Uygulama Denetçisi Mühendis ve Mimarlar ile Kontrol Mühendislerine ödenecek aylık ücret, devlet personel rejimine göre kamu kurum ve kuruluşlarında atölye/şantiye de görev yapan aynı meslek mensuplarına ödenen aylık net ücretlerin toplamından az olamaz.”

GEREKÇELER

Proje ve Yapı denetçilerine, aynı il de, bölgede çok farklı ve ortalama asgari ücret düzeyinde ücretler ödenmektedir. İstisnaları hariç muntazam ödeme yapılmamaktadır.

Sosyal Güvenlik primleri ve ücretler tam gün esasına göre ödenmemektedir. Hâk kayıpları vardır. Primleri tam yatırılmadığı için çalışanlar sağlık hizmeti alamamaktadır.

Kamu ile özel sektörde çalışan aynı meslek insanların aynı düzeyde ücret almaları amaçlanmaktadır.

9-Yapı Denetim Hizmet Sözleşmeleri;

4708 sayılı yasanın 5inci maddesinin;

a-İkinci fıkrasının sonuna aşağıdaki paragrafın eklenmesini öneriyoruz:

“Yapı Denetiminde görev alacak Proje ve Uygulama Denetçilerinin, yapının inşa edildiği İl/ilçede en az altı ay ikamet edenlerden seçilmiş olmaları esastır. İlçe de ve İlde yeter sayıda Mühendis ve/veya Mimarın bulunmaması halinde İl Yapı Denetim Komisyonu en yakın ilden görevlendirme yapabilir.”

b-Dördüncü fıkrasının iki ve üçüncü satırlarının aşağıdaki şekilde düzenlenmesini öneriyoruz.

“Yapı Denetim Hizmet bedelleri aşağıdaki şekilde ödenir.

Yapım Süresi bir(1) yıl %3.00

Yapım Süresi iki(2) Yıl %3.15

Yapım Süresi üç(3) Yıl %3.30

Yapım Süresi dört(4) Yıl %3.48

Yapım Süresi beş(5)Yıl %4

GEREKÇELER:

1-Yapının hak ettiği Mühendislik ve Mimarlık Denetim hizmetini alabilmesi için Proje ve Uygulama Denetçilerinin sahaya inmelerini kolaylaştırmak,

2-Proje ve Uygulama Denetçilerine hak ettikleri ücretin ödenmesine imkân sağlamaktır.

10-“4708 Sayılı yasanın 6 ıncı Maddesinin sonuna gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini öneriyoruz.

6(8)“Yapı Denetim Kuruluşlarında görev alacak Proje ve Uygulama Denetçileri ile Kontrol elemanlarının üstleneceği denetim alanı(m2) çalışma saatleri, çalışma koşulları, ödenecek aylık ücret ile nelerden sorumlu olacaklarını belirten Ek:” PROJE VE UYGULAMA DENETÇİLERİ İLE KONTROL ELEMANLARI İÇİN TİP HİZMET SÖZLEŞMESİ” imzalanır.

GEREKÇE:

1-Proje ve yapı denetçileri, istisnaları hariç, Uygun ve gerekli olan çalışma şartları sağlanmadığı için denetim yapamamaktadırlar.

Baskı yapılmadan çalışmaları esastır. Mesleki ve teknik kurallara uygun işini, görevini yapan denetçiler beklemediği anda, haber verilmeden işten Çıkartılmaktadır.

Hakları verilmemektedir. Bunun önlenmesi amaçlanmıştır.

11-Proje Yönetimi ve Şantiye Şefliği:

3194 sayılı imar kanununun 44 üncü maddesi (I) numaralı fıkrasının(e) bendine göre çıkartılan “Yapı Mütahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki belgeli ustalar Hakkındaki Yönetmelik” in onuncu (10-(I) maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini öneriyoruz.

“Şantiye Şefinin, en az beş yıl(5) Kontrol Mühendisi/Kontrol Elemanı, Proje ve uygulama denetçiliği yapmış, ilgili meslek odası tarafından düzenlenen “Proje Yönetimi ve Şantiye Şefliği” eğitimine katılmış, başarı belgesi almış mühendis ve mimar olması şarttır.”

GEREKÇELER

Şantiye Şefliği, mesleki tecrübe, işle ilgili Teknik ve idari, görevle ilgili genel hukuki mevzuatın bilinmesini, yetki ve sorumluluklarının neler olduğunun bilinmesini gerektiren mesleki ve teknik konularda karar verilmesini gerektiren bir görevdir.

12.Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinin “Yapı Denetim Kuruluşunun Şube aracılığıyla faaliyet göstermesi ve Şube de görevlendirilecek Personel” başlıklı 17 inci maddesinin 6ncı bendinin birinci paragrafının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini istiyoruz.

“ Proje ve Uygulama Mühendisleri ile Kontrol Elemanları İl Belediye/Büyükşehir Belediyesi hizmet sınırları ve/veya mücavir alan sınırları da dâhil olmak üzere Yapı Denetim Kuruluşunun merkez ofisinin bulunduğu adres esas alınarak 200 Km. çaplı daire içerisinde kalacak yerleşim yerlerindeki yapıların denetim ve kontrollerinde görevlendirilebilir. Herhangi bir gerekçe ile bu mesafeden daha uzak yerlerde görevlendirme yapılamaz”

13-Yapım sürecinin tasarım, uygulama, denetim aşamalarında görev alan aktörlerin tamamının mesleki sorumluluk sigortası kapsamına alınmasını öneriyoruz. Bu gerçekleştirildiği takdirde yapı denetimi konusunda fiilen çalışmak üzere sahaya inecek mühendis ve mimar sayısı artacaktır.

GEREKÇELER:

1-Yapının tasarım, proje, yapım, denetim aşamalarında görev alan ve yasalarla sorumluluk altında olan tüm meslek mensuplarının, yapı

sahibinin yapım aşamasında ve kullanıma açıldıktan sonraki sorumluluk süresinde karşılaşılabilecekleri tazminatları karşılamak amaçlanmıştır.

14-Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinin 12 inci maddesinin(ç) bendinin 5inci(Beş) fıkrasında yer alan Ek:14 teki Form-12 taahhütnamenin yürürlükten kaldırılmasını öneriyoruz.

15-Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinin on dördüncü(14) maddesinin sonuna aşağıdaki (7) ve (8) paragrafların eklenmesini öneriyoruz:

“14-(7)-Laboratuvar Teknik Personeli: Laboratuvarlarda Yapı Teknikeri-Yapı Teknisyeni, Kimyager, Kimya Teknikeri, Kimya Teknisyeni görevlendirilir.” Buna bağlı olarak yönetmelik eki “LABORATUVAR İZİNİ ONAY BELGESİ” nin 8.7maddesinin de buna uygun şekilde yeniden düzenlenmesini”,

“14(8)-Laboratuvar Denetçi belgesi olan kimya Mühendislerine ödenecek ücretler 4708 sayılı yasanın beşinci maddesi hükmü gereğince, Proje ve Uygulama denetçisi Mühendis ve Mimarlar ödenecek ücretlerden az olamaz.”

16-4708 Sayılı Yasanın sekizinci(8)maddesinin(h)bendinin sekizinci(8) fıkrasının başına aşağıdaki paragrafın eklenmesini öneriyoruz.

“Yapılan soruşturma, denetleme ve inceleme sonucu, Yapı denetim kuruluşları ortakları ile Proje ve Uygulama Denetçisi Mühendis, Mimarlar ile Kontrol elemanlarına mesleki açıdan verilecek cezalar, Merkez Yapı Denetim Komisyonunun önerisi ile ilgili meslek odası Onur Kurulunun teklifi ve Yönetim Kurulu Kararı ile verilir.”

17. Asansör projelendirme, denetim, kabul ve hizmete verilmesine ilişkin işlerin Makine ve Elektrik Mühendislerinin müşterek olur imzalarının aranması şarttır. Konunun bir genelge/tebliğ ile ilgili idarelere duyurulmasını ısrarla istiyoruz.

18-Yapı Denetim uygulama Yönetmeliğinin altıncı(6) maddesinin sonuna aşağıda yazılı sekiz(8) bendin eklenmesini istiyoruz.

“6(8)-29.06.2001 tarih ve 4708 sayılı Yapı Denetimi hakkında kanunun

İkinci(2) maddesinin dördüncü fıkrasının(f) bendinde yazılı hükümlerle, Yapı Denetim Kuruluşuna verilen görevler, ayrıca istihdam edilecek İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanı tarafından yerine getirilir.”

19- Yapı Denetim uygulama Yönetmeliğinin;

1-5-2(b) bendinin birinci satırında Mühendisler ibaresinden sonra gelmek üzere(..ile hizmet satın aldığı fenni mesuller.) ibaresinin,

2.5-2(d) bendinin ikinci satırındaki denetçi Mühendisler ibaresinden sonra gelmek üzere(...ile hizmet satın aldığı fenni mesuller) ibaresinin,

3-5-3(c) bendinin son satırında personeli ve ibaresinden sonra gelmek üzere(..ayrıca hizmet satın aldığı diğer fenni mesuller) ibaresinin,

4-5-4(a) bendinin ikinci satırında Şantiye Şefi ibaresinden sonra gelmek üzere(..**yapı aplikasyon projesini düzenleyen ve uygulayan serbest harita ve kadastro mühendisi ile hizmet satın alınan fenni mesul serbest Harita ve Kadastro Mühendisi..**) ibaresinin,

5-5-4(b) bendinin birinci satırındaki bulunmayan hallerde ibaresinden sonra gelmek üzere(..**hizmet satın aldığı fenni mesul serbest Harita ve Kadastro Mühendisi tarafından..**) ibaresinin eklenmesini,

6-5-4(r) bendinin ikinci satırında tutanağın ibaresinden sonra gelmek üzere(..**yapı aplikasyon projesini düzenleyen ve uygulayan serbest harita ve Kadastro Mühendisi tarafından hazırlanan ve hizmet satın alınan fenni mesul serbest Harita ve Kadastro Mühendisi tarafından büyük ölçekli harita bilgileri üretim Yönetmeliğine uygun olarak kontrol edilip imzalan**) ibaresinin,

Eklenmesini öneriyoruz.

20- Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinin üçüncü(3) maddesinin sonuna (u) bendinin eklenmesini istiyoruz.

“3(u) Yapının Denetimi;

Yapının inşaat ruhsatının alınmasından tamamlanmasına kadar devam eden bir süreç içerisinde gerçekleştirilmesi gereken ve sürekliliği olan tam zamanlı çalışma ile yapılan bir iştir.”

TMMOB YAPI DENETİM ÇALIŞMA GRUBU

MİMARLAR ODASI

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

MAKİNE MÜHENDİSLERİ ODASI

JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI

FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI

